

Увод

Правне акте доносе разни субјекти, али највише државни органи. Остали субјекти (друштвене организације и други) могу донети правне акте уколико су овлашћени од држаних органа, уколико им је држава то право дала. Држава одређује надлежност тим разним телима и субјектима на које преноси право доношења акта. Тако даје разним организацијама право да доносе разна акта, статуте, правилнике итд. Држава исто тако даје право и физичким лицима да могу доносити одређене акте (пример уговоре). Сва та права, надлежност, одређени су правним поретком. Међутим, и код државних органа је одређена надлежност, регулисано је који ће органи.

Постоји одређени ред и читава хијерархија, виших и нижих органа са правима у погледу доношења аката. Виши органи увек доносе важније акте, док су акти нижих органа мањег значаја и зависе, заснивају се, произилазе из аката виших државних органа.

Најшира овлашћења у погледу доношења аката има највиши, суверени државни орган. Он је ограничен само уставом.

Регулисањем доношења правних аката обезбеђује се јединство и законитост у правном поретку. Сви акти произилазе једни из других, заснивају се једни на другима, представљају одређену складност а тиме и законитост. Овим се обезбеђује правилно функционисање правног поретка и остварење његовог задатка.

1.1. Правна норма

Правна норма је правило о понашању људи чију примену обезбеђује, држава апаратом принуде. Право се састоји од правних норми. Правне норме најчешће ствара држава али је могуће да их стварају и други субјекти.¹

Под појмом правне норме, као најбитнијег елемента права, сматра се једна врста друштвене норме и правила о понашању људи чије остваривање обезбеђује држава. Правна норма би могла да се схвати као правни акт тј. она је најпростији елемент права који не може више да се разложи у простије правне елементе.²

Правна норма може да се дефинише као правило о понашању људи у друштву чију примену држава обезбеђује принудом.

Свака правна норма садржи:³

- регулативу (диспозицију) и
- санкције у случају да се регулатива не изврши.

Диспозиција, односно правна регулатива је главни део норме и као таква она је битни елемент без кога норма не може да постоји.

Диспозиција, у ствари представља одређено наређење субјектима права.

Постоје следеће врсте диспозиције:⁴

- наређујуће или позитивне (прецептивне),
- забрањујуће или негативне (прохибитивне),
- овлашћујуће или допуштајуће (пермисивне) и
- декларативне или интерпретативне (експликативне).

¹ Светолик Костадиновић, Миле Рачић, Гордана Љубојевић – *Пословно право*, Нови Сад, 2006 год., страна 76.

² Данијела Констадиновић – *Основе привредног права*, Београд, 2004 год., страна 25.

³ Данијела Констадиновић – *Основе привредног права*, Београд, 2004 год., страна 25.

⁴ Данијела Констадиновић – *Основе привредног права*, Београд, 2004 год., страна 25.

Наређујуће или позитивне (перцептивне) диспозиције су оне диспозиције којима се захтева обављање неке радње, односно неко чињење. Забрањујуће или негативне (прохибитивне) диспозиције су оне диспозиције којима се забрањује, односно захтева уздржавање чињења неке радње. Овлашћујуће или допуштајуће (пермисивне) диспозиције су оне диспозиције којима се дају овлашћења за одређене чинидбе или се нешто захтева од другог субјекта.

Живот човека у друштву није препуштен стихији, јер је друштво својим правилима о понашању, односно друштвеним нормама одредило шта људи, као свесна бића, треба и морају да чине у постојећој друштвеној стварности. При томе, спровођење од људи утврђених друштвених норми зависно је од воље појединаца да их поштују, или пак крше. Доносиоци друштвених норми нису могли да допусте да се донесене друштвене норме крше, те су стога за прекршиоце предвидели правна средства, односно санкције које ће се примењивати у случајевима када се крше постојећа правила понашања.

Људски односи су веома сложени, те стога и постоје разноврсне и многобројне друштвене норме које се међусобно разликују по својим особинама и садржини. Дакле, зависно од разлика у друштву, постоје и различите врсте друштвених норми.

Правило понашања људи које чини правну норму у ствари захтева одређено понашање људи, и како је обезбеђена примена од стране државе, људи се морају понашати по правним нормама. То је правило увек у одређеном степену заповест, некад више, некад мање. То правило може бити различито изражено, али је битно да се људи морају по њему понашати. У случају да то не учине држава је обезбедила санкцију. Држава ће својим апаратом, монополом физичке принуде обезбедити примену, применити санкцију, натерати субјекта да поштује правну норму.

У почетку правне норме су се изражавале у усменом облику. Држава и друштво су били слободни развијени, правне норме малобројне а писменост и средства објављивања правних норми били на веома ниском нивоу. Данас пак, кад су држава и друштво врло развијени, правне норме многобројне и разноврсне а средства комуникација и информисања врло распрострањени, правне норме се обавезно објављују на разне начине у писаном облику.

Правна норма може у целости бити на једном месту у правном акту, а може бити на разним местима, па и у разним актима. Тако се један део правне норме, диспозиција, може налазити на почетку правног акта у једном члану, а санкција при крају акта у сасвим другом члану или чак у другом акту. Основно је у томе, да правне норме морају бити тако изложене у актима да се могу лако сагледати, да их свако може повезати и обухватити, те да би се могле добро применити. Крајњи циљ стварања права је у његовој примени, те се ова примена и овим путем мора што боље омогућити.

1.2. Елементи правне норме

Код правне норме разликујемо следеће делове, елементе: претпоставку (хипотезу) диспозиције, претпоставку (хипотезу) санкције и санкцију. Ове елементе сусрећемо и код других друштвених норми, јер су и правне норме друштвене. Међутим, изучавање ових елемената за нас је нарочито важно код правних норми. Многобројни појмови, елементи, принципи и класификације у праву зависни су од елемената правне норме. Добро изучавање и сазнање елемената правне норме омогућује нам даља успешна изучавања у праву.

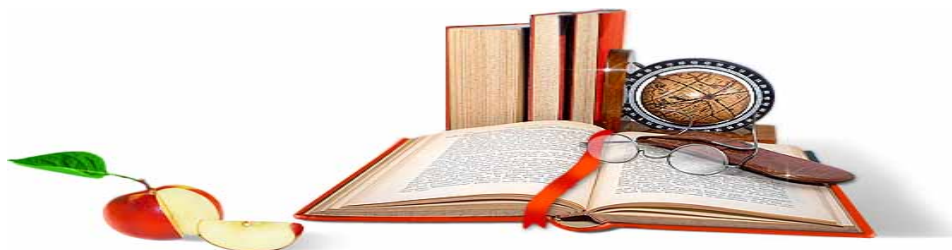
Свака правна норма не садржи све наведене елементе. Код неких правних норми сусрећемо све елементе, док код неких извесних елемената нема. Најважнији елеменат правне норме је диспозиција. То је истовремено и најважнији елеменат сваке друштвене норме. То је заједничка црта, елеменат свих друштвених норми.

- Претпоставка (хипотеза) диспозиције

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI
NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA

NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA maturskiradovi.net@gmail.com

-
-